

ACC. N:R

M. 6647 : 1-17.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Småland

Upptecknat av: Carl Viking

Härad: Uppvidinge.

Adress: Furåkra^{en} Kråksmåla.

Socken: Ålgö.

Berättat av: Susanna Örlund-Wetter.

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1800 i Ålgö socken.

L. U. F. 30Uppteckningen berör "Taka för att
se den tillkammade", m. m.Vol: 1.Sidor 1—16.

+ 1 teckning.

Obs! Ber tillika att sam meddelare på del-
vis även stå sam sagesman, när jag
vet åtskilligt av egna erfarenheter i avan-

Härad: Upsala län. Adress: Syrrarna, Mårsmåla,
Socken: Älgshult. Berättat av: Susanne Erlandsdatter, m.f.
Uppteckningsår: 1940. Född år 1800. i Älgshults socken.

ARKIV

Sedan att Vaka för att få se den till!
kammunde heter av ålder hos oss att
"Vaka byst." Såväl "Vaka byst," som "Gå
Messamarsgång" är en förvärtning av
"Årsgången," som och av samtliga påder
kallades "julagång" och jag tror, bild-
likt talat, att roten till dessa seder är
planterad i den "Hedenhögskä" jordmå-
nen. Också "Messamarsgång" se därom och
läs i vol. Nu årsgång. By det var samma
sak. Sam, som gjorde försök med att
"Vaka byst" för att få se sin blivande

Härad: Upsala län. Adress: Susanna Erlandsdatter, m.f.
Socken: Ålgöhusk. Berättat av: Susanna Erlandsdatter, m.f.
Uppteckningsår: 1900. Född år 1800. i Ålgöhusk.

ARKIV

de hustru? Vinst ville vi det, men vi pa (i.
vo midssommarnatten på "Messammar=
blomster." Men vi skola först sysselsätta
oss med plickornas "Vaka pynt." Flicka, som
skulle "vaka pynt" borde helst fästa hela mis-
sammaraftan, och helst vara ensam vid
vakten, men dam kunde vara 3. stycken,
blott dam vora "Mol pynta." Obs! Men det
kunde hända att plickan fick se helt
andra saker eller höra andra budskap
än se "Välsaden" av sin blivande man.
Han kunde få budskap om sin e =

Härad: Uppsvidaväxje. Adress: Surakka, Waksmaala.
Socken: Älgkult. Berättat av: Susanna Erlandsdotter m. f.
Uppteckningsår: 1940. Född år 1800. i Älgkult socken.

ARKIV

Pästa plattsen för en flicka att väka (3.
lyst" var inne i djupa skogen vid en "skogs-
källa". Dit skulle han gå, helst osedd,
utan att se sig tillbaka i "solnerväg
messammarafton" så han var vid käl-
lan innan solen gått ner. På huvudet
skulle han bära en krans av "Messam-
marblomster", som vara 9. sorter och på-
minde om "Jungfru Marias namn.
Enligt fädernas utsagor vara dessa
blomster följande." N:o 1. Jungfru Marie
pärar. N:o 2. Jungfru Marie äggartråk.

Härad: *Upplands län.*

Adress: *Susanna, Västmanland,*

ARKIV

Socken: *Alghult.*

Berättat av: *Susanna Erlandsdotter.*

Uppteckningsår: *1940.*

Född år *1800* i *Alghult socken.*

N° 6. Fröken Marie Rånghalm. N° 8. Fröken (4.
fru) Marie Lin. N° 8. Fröken Marie Ham-
pa. N° 9. Johannesart. Flickan kunde ännu
uttröna och se att hennes tillhänkte var
nykter eller var en "fyllebott." Likaså att
han var "Penlig" å rej eller han var
en Lortpråse." Han skulle vara född
med ett spetsglas brännvin och ett di-
ta vatten på en Bricka i sin närhet.
Var hennes blivande man en pupse, så
drack "Välkommen" ur brännvinsglaset,
men var han nykter drack han av
ett glas "Välkommen" i ett glas.

Härad: Uppsala län.
Socken: Ålgård.
Uppteckningsår: 1940.

Adress: Surarna, Norrmalm.
Berättat av: Susanna Erlandsdotter,
Född år 1800 i Ålgård socken.

ARKIV

helt ur vattenkylaren. Vidare skulle flickan
vara försedd med ett tvättfat i vilket hon
skulle hämta vatten ur källan och sätta
i sin närbänk och där bredvid handuk,
tvål, kam och spegel. Var hennes blivande
man "rentlig å sejså tvättade "välmaden"
sig och bugade sig åt flickan. "Välma-
den" såg ut priss, som pojken, som skulle
bliva flickans man; insett sade han ett
ord åt flickan och han fick ej säga nåt
åt "välmaden", som avlägsnade sig.
En Nu död Bandhustru (Selma Johans-

Härad: Öppnaren, m. p. Adress: Surarna, m. p.
Socken: Alghult, m. p. Berättat av: Susanne Erlendsdatter, m. p.
Uppteckningsår: 1940. Född år 1800. i Alghults socken.

ARKIV

vora då ej fästfolk, men bliva snart och
bliva gifta. Nu ha vi varit gifta i 8 år
och har 3 barn. Ginet anade den unga,
präktiga frun att det var hennes sista
år, när han berättade detta för mig,
men han dog kort därefter. Hennes
man lever ännu gift tillsammans med sina
barn, äldsta flickan är nu 19 år. Detta är
en sanner händelse, ty det var och är en
kedesamt brandfolk.

Även kunde flickor "Vaka pytt" under för-
tak t. ex. i en gammaltida potatiskäl-

Härad: Uppsala län.

Address: Juana - Pucallpa,

ARKIV

Socken: Reghuel.

Berättat av: Susanna Erlandsdotter

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1800, i Högbohus socken.

plattsen att "Vaka kyst" midsammaratt (8.
ten, säges "Galgbacken" (forutida avrätts-
plats) varit, men vi veta ej att någon flä-
ka där vakat; men det sadet att djär-
va män der gått "Messamargång". Ovi!
Men under tiden skulle dam på "Kosvet"
bära en liten jordtorva från kyrkogård,
annars hade dam ej stått ut mänske alla
gruvligheter," sade mormor. Vi veta ej
att någon fläka "vakat kyst" för att se
sin blivande man annan tid än mes-
sammaratta, ej heller att pojkar sa-
ga till om "d." "Morsan" "Lilla"

ARKIV

A M. A. D.

Härad: Uppsala län.
Socken: Ålgö.
Uppteckningsår: 1940.

Adress: Surarna, -Krausmala.
Berättat av: Susanna Örlandsdotter.
Född år 1800. i Ålgö socken.

ARKIV

Som redan upptecknas, så kunde flickan (10.
"Vaka" ligger under borstak och där få se "vålna-
den" av sin blivande make. Min fader Erik
Jansson (den yngre) Krokshult i Ålgö socken
berättade följande. Min förste svärfader het-
te Per Nilsson och innehade den gård jag
övertog efter honom. Bland sina barn ha-
de han 2. söstrar. Så denna händelsen inträff-
ade var den äldsta Anna-Stina 19 år, som
sedermora blev min första hustru hennes
systrar hette (om jag ej missminnes) Britta
och var 16 år. Flickorna smäga sig ut en
"..."

Härad: Uppsala län.

Socken: Reghuel.

Uppteckningsår: 1940.

Adress: Parakkal Pichaswara

Berättat av: Susanna Erlandsson

Född år 1800 i Råghults socken

ARKIV

Den spugan bar förut och där "vakade" (11.
löserna tyck. 46: mellan 12. och 1. finga flie-
korna höra röster oppe vid "Fästbracc" i
mansgårdbyggnaden, men brän syns ej. var
till "Bränneristova". Snart började dam där
oppe sjunga på en Begravningspsalm av
Svedbergiska psalmboken. Psalmen börjar
så, "Öja mitt hjerta rätt innerligt sig präjda."
Psalmen återfinnes omarbetad under n:o 488
Wallinska psalmboken och börjar där så, "I
hoppet sig min prälska själ förnöjer." När
psalmen slutat hörde dam att det lästes.
Den här den som kommit till."

Härad: Lyngby
Socken: Ålgö
Uppteckningsår: 1940

Adress: Susanna, nummerna
Berättat av: Susanna Erlandsdotter
Född år 1800 i Ålgö socken

ARKIV

en Likkista. Ols! I gammal tid var ej skru
var till bemälda lock. Britta sade "Så är
min kista som spikar igen." Och till sin
ter Anna = Stina sade han, "Så kännes som
som hällde kallt vatten över ryggen på
på mej." Från den stunden hade hören ingen
hålladag. Sen hörde som sin Fader Per
Nilsson säga, "Nu kärar ska I gå in & ta Er
en matbit till & en supp för väjen & lång
se körka, annars orkar I inte bära Flicka
fram. När Britta hörde de orden sade han
"Hej!" och föll till golvet. Ols! Detta gick bak-

Härad: Uppvidinge. Adress: Surahra - mansmala.
Socken: Ålgö. Berättat av: Susanna Erlandsdotter, m. f.
Uppteckningsår: 1940. Född år 1800. i Ålgö socken.

ARKIV

ken på vår till kyrkan, ty här fanns g. B.
då farbara vagnvägar. - Jag frågade
men Far: "Kan det vara verklighet den-
na berättelse?" Far svarade "Vill du in-
ket ha vad Fardin säger får du göra
vilket du vill, eller när jag jag för dig
pojke?" Jag förstod att far kände sig
likt förnärmat, så jag sade, far Vi får
vara vänlig förlåta att jag tviflade."
"Ja, du! Så ren förlåtet, & ja håller tack
må dej om att då låter likt besynner-
ligt den historien, men det är verkligt
historiskt."

Härad: Uppsala län.
Socken: Älgshult.
Uppteckningsår: 1940.

Adress: Susanna - Svensson,
Berättat av: Susanna Erlandsdotter,
Född år 1800. i Älgshults socken,

ARKIV

jora. Vi va 12. strängar sam bar 4. (8) 4. årgång 14.
en. för då va gamle väjen te Älgshult gott
1½ mil. Detta hände 1843. Om sändas mor-
ganen när farbror Per sa samme or, sam
Britta hösk ett år förut. "Nu kära ska jag
in & ta er en matbit!" o.s.v. (se sid 12!) då
kam han ihåg Flickas ord, sam Ho ragt
honam; & den kräftic gobben grät, så få-
karna pillade utför hans kinder, sam
stora ärter". Skat far. Vad säges om den
berättelsen? Flickorna vora visserligen
ej i ryne; genom möster och fasta, sam
"i."

Härad: Uppsala län.
Socken: Ålgöhuset.
Uppteckningsår: 1940.

Adress: Susanna Svensson.
Berättat av: Susanna Eriksdotter.
Född år 1800. i Ålgöhuset.

ARKIV

helse präde sina flickor omkring 1820. (15.
"Lackrisas Anna & ja gick en messammar-
afton till en skogskälla för att "vaka fyrt."
Så va därhemma i Hageskuv. Anna ha
såg inget för sin del vid källan, men jag
såg min blivande suparegobbe fast han
då var ung dräng. Inget kände ja honom
då, & inget skulle ja Pratt att ja skulle
blitt gift må rike Eriksdotter i Bragård, fast
då inte va någon värlighet må Bragård
medel. Men när vi gick hem måtte asså
väjen ej jorapår, & Anna slo förklädet för öje-

Härad: Uppsala län
Socken: Ålgö
Uppteckningsår: 1940

Adress: Juranda - manshuset
Berättat av: Susanna Erlandsdatter
Född år 1800 i Ålgö socken

ARKIV

gravs ve pingsti året efter, slöt mormor. (16.
Obs! Man kunde nog få se hexor genom att
ligga död i t.ex. en slätteräng messorum
natten, men det var ricktiga käringar, som
ginga Nakata & släpade ett lakan efter
sig & spal "messarmardag" för granne
sina kor för att spjäl grannens smär
lycka. — Men skulle man uträna hexorna
så vara dem i kyrkan påskdån. Så skul
le man ritta i skymunden och bekika dem
der genom de 2. små hålen i ett urdruc
ket ägg. Obs! Men det ägget måste vara

Härad: *Västmanlands län.*

Adress: *Surarna, - Ransmånen.*

ARKIV

Socken: *Älgshult.*

Berättat av: *Ebbe Viking,*

Uppteckningsår: *1940.*

Född år *1874,* i *Älgshults socken.*

N:o 1. "Vaka fyt"
vid skogshälsan.
svärligt motiv från
Älgshult i Älg-
shults socken.

